Brugerinvolvering

- Brugerinvolvering handler om, at personen medvirker aktivt som et respekteret og autonomt individ, der har værdier, præferencer og behov Personen er ekspert i eget liv, mens de professionelle har en faglig ekspertviden. Begge parter deler ligeværdigt med hinanden.

- Brugerinvolvering forudsætter, at der udvikles et partnerskab, hvori indgår at designe, planlægge, implementere og evaluere den service, som understøtter personens helbredsproces.

Samfundsmæssig udvikling

- Øget demokratisering i forlængelse af det vestlige samfunds autoritetsopgør i 60'erne – førte til øget fokus på borgerrettigheder og – deltagelse.

- Politisk forandres opfattelse af, hvad det vil sige at være patient – i 70'erne - 00'erne ændres patientens trolle til at blive en person – og "forbruger" af sundhedsvæsenets ydelser.

- Forskning har underbygget, at den enkeltes selvopfattelse har stor positiv betydning for vedkommendes sundhedsadfærd og relation til de sundhedsprofessionelle.

- Øget sundhedspolitisk opmærksomhed på involvering af den aktive og engagerede patient med en forventning om, at patienter og pårørende i stigende grad selv tager hånd om de udfordringer, sygdommene medfører.

Forbrugeren

- Patienter bliver ikke længere kun forstået som sårbare og syge personer, der skal drages omsorg for, men ses som personer, der er forbrugere og brugere af sundhedsvæsenets ydelser, der ofte omtales som ”tilbud”.
- Patienten som en ansvarlig person, der passer på sig selv og ikke stille for store krav til sundhedsvæsenet - og som en ”forbruger”, der er aktiv og engageret vælgende.
- En patientrolle, hvor personen har ret til at blive behandlet ligeværdigt og har frihed til at vælge, men også pligt til at holde sig sund og rask.
- Involveringen bliver derved en del af løsningen på udfordringer i velfærdssamfundet.

Sundhedsprofessionelles perspektiv

- Patientinvolvering bliver efterhånden en del af de sundhedsprofessionelles hverdag – dog uden enighed om hvad de dækker både teoretisk og praktisk.

- Fx kan involveringen både ses som et redskab til at opnå bedre behandlingsresultater og/eller en adgang til personernes viden om deres liv med en eller flere sygdomme, præferencer, behov og ønsker.

Udfordringer og dilemmaer i involveringen

- En udfordring, at patienten kan stå i et modsætningsforhold til den professionelle – forstået sådan, at det er patienten, der har sygdommen/sygdommene og brug for hjælp – og den professionelle, der har viden og kompetencerne til at yde hjælpen.

- Fokus for alles deltagelse er patientens behov for hjælp. Patienten er ikke i sin habituelle tilstand, kan have utilstrækkelig viden og erfaringer, hvilket kan hæmme personens beslutningstagen og handlekraft.

Udfordringer i forhold til patientinvolvering

- Patienten er ikke i en familiær kontekst - har ikke indsigt i de sundhedsprofessionelles praksis og viden, ikke kendskab til gruppens medlemmer og uden ejerskab til gruppens sprog.

- De sundhedsprofessionelle kender ikke patienten som person eller dennes livsverden uden for den aktuelle situation/mødet i sundhedsvæsenet.

- Ubalancen i magtrelationen kan forstås som et vilkår.

Kort refleksion – to og to

- Hvilke forskellige tiltag er der gjort for at sikre, at patienten/borgeren/personen og de pårørende involveres i den rehabilitering, der tilbydes på dit arbejdssted?

Professionslogikker ifm. brugerinvolvering og målsætning

- Ordnelogik
- Målelogik
- Motivationslogik

Målsætning – hvad vil vi gerne opnå?

- Øger personens selvbestemmelse (autonomi)
- Motiverer personen
- Sikrer, at det interdisciplinære team arbejder frem mod de samme mål
- Sikrer, at vigtige handlinger ikke overses
- Muliggør monitorering af ændringer for hurtigt at kunne afslutte ineffektive interventioner
- Forbedrer samarbejdet mellem personer, pårørende og sundhedsprofessionelle
- Støtter personer og deres pårørende i at bearbejde, erkende og komme overens med følgerne af funktionsevnenedsættelsen

Brugerinvolvering – i kortsigtede og langsigtede mål

- I målsætningssituationen kan der opstå dilemmaer og vanskeligheder, der blandt andet handler om, hvordan man sætter mål, som personen finder meningsfulde.
- Der kan være en tendens til, at personer/patienter ønske at sætte bredt formuleret og langsigtede mål, som udtryk for deres håb og forventninger til fremtiden, og sundhedsprofessionelle i højere grad foretrækker realistiske kortsigtede mål, der relaterer til den aktuelle praksis og kontekst.

Personcentreret brugerinvolvering

- Nogle personer betragtede usikkerhed som bekymrende eller deprimerende, og foretrækker ikke at se for langt ud i fremtiden- Andre betragtede usikkerhed som en kilde til optimisme, da der derved ikke noget givet slutresultat, og det åbner op for at bevare sine håb for fremtiden.
- Der kan også være forskelle i forhold til, om det var ønskeligt at sætte tidsrammer på mål, og hvor udfordrende mål må være.
- Forskellige ønsker til graden af involvering i målsætning.

Brugerinvolvering - tanker om en fremtidig livssituation

- Nogle patienter/borgere har uklare og vage mål og forhåbninger, som de ikke ønsker at diskuterede med de sundhedsprofessionelle.
- De kan, bevidst eller ubevidst, vælge ikke at dele alle deres rehabiliteringsmål i et behov for at sætte egne grænser for hvor meget, hvornår og med hvem, de deler følelser, viden eller erfaringer.
- *Kan man i stedet for at tage afsæt i funktionsevnenedsættelse, tage udgangspunkt i patientens eller borgerens opfattelse af egen identitet, livssituation og hvordan vedkommende ser sig selv i fremtiden?*

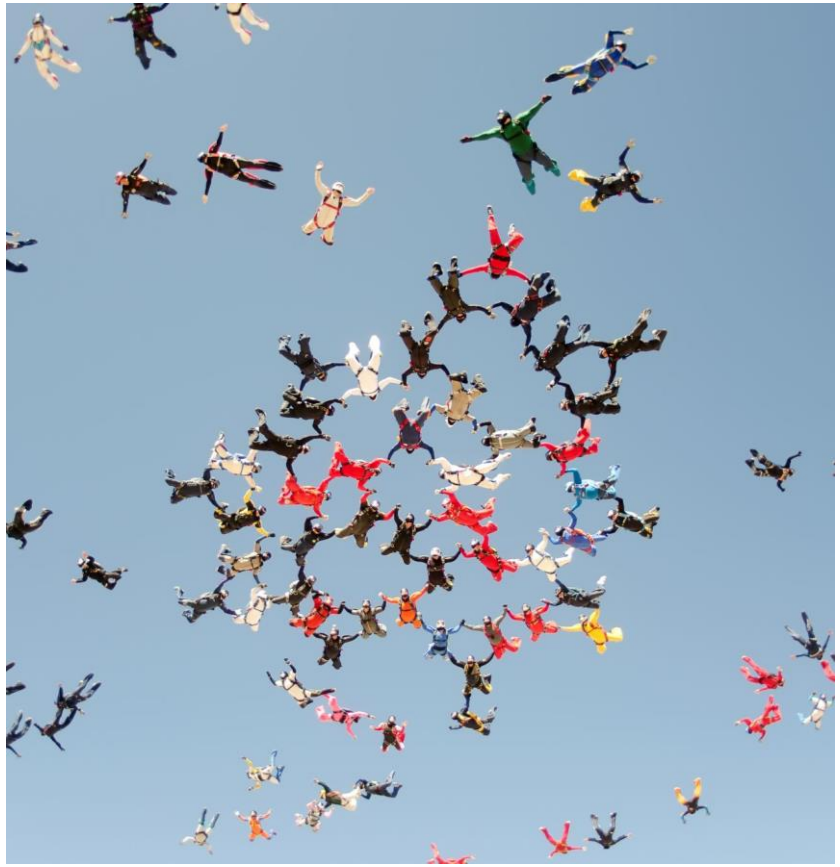

MANGE TAK

Brugerinvolvering
i sundhedsvæsenet
EN PERSONCENTRERET TILGANG PÅ TVÆRS AF
PROFESSIONER OG SEKTORER
Gads Forlag

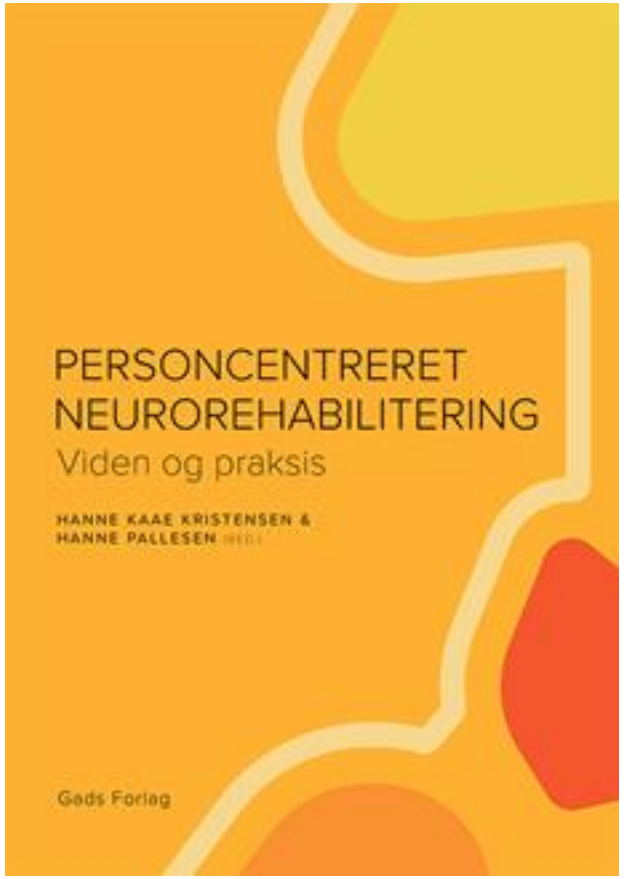
PERSONCENTRERET
NEUROREHABILITERING
Viden og praksis
HANNE KAAE KRISTENSEN &
HANNE PALLESEN
Gads Forlag